

D'una sàtira

Pere Quart, en el poema XVII del seu primer llibre de versos, "Les decapitacions" (1934), de caràcter satíric, escomet contra un «Adolf, brètol total», que tothom està en condicions de saber qui és. Més encara quan el poeta esmenta premonitòriament «els crematoris d'Alemanya».

Del poema també crida l'atenció la cita que Pere Quart hi posa com a epígraf: «Perros crueles, que non me arrepiento / llamándovos perros en forma de humanos», de la qual només esmenta la procedència: "Retablo de la vida de Christo". Feta la recerca pertinent, resulta que es tracta d'un poema de Juan de Padilla (1468-1522?), que forma part d'un gènere, aleshores molt en voga, destinat a difondre l'Evangeli entre un públic popular. Podem deduir, doncs, que la invectiva s'adreça als mestres de la Llei i fariseus que van condemnar Jesús, el qual afirmava que la llei és per a l'home i no l'home per a la llei. I que denunciava obertament en aquells personatges una contradicció flagrant: «Ai de vosaltres, mestres de la Llei i fariseus que heu abandonat les coses més fonamentals de la Llei: la justícia, la misericòrdia i la fidelitat!» (Mateu, 23,23).

Padilla va escriure en un període en què el tribunal de la Inquisició funcionava a ple rendiment. Com a home influït pel moviment europeu de la Devotio Moderna, no devia pas ser-hi gens favorable. Com dir sense dir? Doncs amb aquesta invectiva, amb la qual, gràcies a la transposició evangèlica, pot dir el que pensa i al mateix temps salvar la pell. Sabem de cert que el Retablo de Padilla gaudí d'un gran favor popular gairebé durant tot un segle.

Si el ressorgiment de la Inquisició i tots els derivats repressius a l'Espanya del segle XXI poguessin passar pel bisturí de Pere Quart, segur que aquella referència li podria tornar a servir de manera precisa i oportuna per aplicar-la a moltes institucions i molta gent d'ara mateix.